

เป็นอิสระ กลาง ธรรม

รายงานผู้ตรวจการแผ่นดิน
ประจำปี ๒๕๖๓

เรื่องที่ ๕

ปัญหาแนวเขตพื้นที่ทับซ้อนในเขตอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ด ระหว่างกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และกรมธนารักษ์

เรื่องร้องเรียนนี้เป็นกรณีที่ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินได้หยิบยกขึ้นพิจารณาโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐ พิจารณาและแสวงหาข้อเท็จจริง โดยไม่มีการร้องเรียน (Own Motion) ในกรณีปัญหาแนวเขตพื้นที่ทับซ้อนในเขตอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ด ระหว่างกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และกรมธนารักษ์ เพื่อเสนอแนะหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

ผู้ตรวจการแผ่นดินได้ลงพื้นที่และจัดให้มีการประชุมหารือแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ปัญหาแนวเขตพื้นที่ทับซ้อนในเขตอุทยานแห่งชาติดังกล่าว แบ่งเป็น ๔ กลุ่ม ดังนี้ (๑) กรณีพื้นที่ทับซ้อนด้านเหนือของเกาะเสม็ด (๒) กรณีพื้นที่บริเวณชุมชน (๓) กรณีพื้นที่ของราษฎรจำนวน ๔๙ ราย ตามมติคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ ครั้งที่ ๗/๒๕๔๓ (มติ กปร.) และ (๔) กรณีการเข้าพื้นที่บริเวณชายหาด ในการนี้ ปัญหาแนวเขตพื้นที่ทับซ้อนดังกล่าวมีความเป็นมาสรุปได้ ดังนี้

๑. เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๔ มีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินป่าเขาแหลมเทียน เขาเปล็ด เขาแหลมหญ้า เกาะเสม็ด และเกาะใกล้เคียง ในท้องที่ตำบลเพ อำเภอเมืองระยอง และตำบลแกลง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๔ (เขตอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ด) โดยมีการกันพื้นที่ทางด้านเหนือออกจากแนวเขตอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ด

๒. เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๓ พลตำรวจเอก ประทีน สันติประภพ ผู้อำนวยการป้องกันและปราบปรามการลักลอบทำลายป่าไม้ นำกำลังเข้าจับกุมดำเนินคดีกับผู้บุกรุกอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ด จำนวน ๔๔ ราย และมีการจับกุมเพิ่มเติมอีกในปี พ.ศ. ๒๕๔๑ รวมเป็น ๔๙ ราย ซึ่งราษฎรที่ถูกจับได้ร้องเรียนขอความเป็นธรรมต่อหน่วยงานต่าง ๆ ว่า อยู่มาก่อนการประกาศเขตอุทยาน เพราะมีการประกาศจัดตั้งเป็นหมู่บ้าน หมู่ที่ ๔ โดยมีหลักฐานการก่อตั้งโรงเรียนบ้านเกาะเสม็ดขึ้น โดยเฉพาะเมื่อวันที่ ๒๑ ต.ค. ๒๕๑๔ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ได้เสด็จมาทรงเป็นประธานเปิดอาคารเรียน และพระราชทานชื่อใหม่ว่า “โรงเรียนเกาะแก้วพิศดาร”

๓. เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๒ สำนักงานป่าไม้เขตศรีราชาได้รับหนังสือกรมป่าไม้ด่วนที่สุด ที่ กษ ๐๗๑๒.๒/๔๔๙๙ ลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๒ ส่งแผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายเงินประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๒ (ปม.๑๐๑ - ๑๐๔) โครงการจัดทำเครื่องหมายแสดงแนวเขตพื้นที่ป่าไม้ โดยให้ดำเนินการในกิจกรรมสำรวจออกแบบจัดทำแนวผังหลักเขตและรั้วลวดหนาม ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ด จังหวัดระยอง เพื่อให้มีเครื่องหมายแสดงแนวเขตพื้นที่ป่าไม้ที่ถาวรชัดเจน และป้องกันการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้ ดังนั้น สำนักงานป่าไม้เขตศรีราชาจึงได้มีคำสั่งสำนักงานป่าไม้เขตศรีราชา ที่ ๑๓๗/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๒ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการสำรวจออกแบบจัดทำเครื่องหมายแสดงแนวเขตพื้นที่ป่าไม้ในภูมิประเทศจริงของอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ด จังหวัดระยอง ขึ้น โดยให้จัดทำแนวเขต ๒ แนว คือ

- (๑) แนวเขตตามแผนที่แนบท้ายพระราชกฤษฎีกา (ปี พ.ศ. ๒๕๒๔)
- (๒) แนวเขตตามสภาพข้อเท็จจริงเพื่อมิให้มีการบุกรุกเพิ่ม “แนวเขตแก้ไขปัญหาราษฎร”

๔. เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๓ คณะกรรมการแก้ไขปัญหการบุกรุกที่ดินของรัฐ (กบร.) ได้มีการประชุมเพื่อแก้ไขปัญหการบุกรุกที่ดินอุทยานแห่งชาติเกาะเสม็ด ซึ่งเมื่อการประชุมครั้งที่ ๖/๒๕๔๓ เมื่อวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๔๓ ได้มอบหมายให้ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี (ผต.นร.) ประจำเขตตรวจที่ ๓ (นางสุนันทา กาญจนอัครเดช) ดำเนินการตรวจสอบ

เอกสารข้อเท็จจริงและเสนอความเห็นแนวทางการแก้ไขปัญหาเรื่องการบุกรุกที่ดิน เกาะเสม็ด และรายงานผลการดำเนินการให้ กบร. ทราบและพิจารณา ต่อมาในการประชุม กบร. ครั้งที่ ๗/๒๕๔๓ เมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๔๓ พต.นร. ประจำเขตตรวจที่ ๓ ได้รายงาน กรณิประเด็นการประกาศเขตอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ดตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๔ และการรังวัดสอบเขตอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ด เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๒ ปรากฏว่าแนวเขตยังไม่มี ความชัดเจน จึงเห็นควรเสนอ กบร. ให้ตั้งคณะกรรมการ ขึ้นคณะหนึ่ง โดยมีกรมธนารักษ์และกรมป่าไม้ร่วมกันดำเนินการตรวจสอบแนวเขตและจัดทำ แผนที่กายภาพให้เป็นฉบับเดียวกัน โดยมีรายละเอียดของอาคารและสิ่งปลูกสร้าง ตลอดจน รายละเอียดของราษฎรผู้บุกรุกเปลี่ยนแปลง ให้ได้ข้อยุติโดยเร็ว ดังนั้น ที่ประชุมจึงได้มีมติ ดังนี้

(๑) กรณีปัญหาในเรื่องการรังวัดแนวเขตอุทยานที่มีความคลาดเคลื่อน ไม่ชัดเจน ให้แต่งตั้งคณะกรรมการ โดยมีผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี ประจำเขต ตรวจราชการที่ ๓ เป็นประธาน ผู้แทนกรมธนารักษ์ ผู้แทนกรมป่าไม้ เป็นกรรมการ ร่วมกันตรวจสอบแนวเขตและจัดทำแผนที่กายภาพให้เป็นฉบับเดียวกัน โดยมีรายละเอียด ของอาคารสิ่งปลูกสร้าง ตลอดจนรายละเอียดของราษฎรผู้บุกรุก เป็นรายแปลง โดยให้ได้ ข้อยุติโดยเร็ว

(๒) ในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ด เนื้อที่ ๓,๕๐๐ ไร่ ห้ามมิให้เพิ่มจำนวนราษฎรผู้ได้รับสิทธิการเช่าเพิ่มไปจากจำนวน ๔๙ ราย ส่วนการจัดหาผลประโยชน์ในพื้นที่ดังกล่าว นั้น ให้กรมธนารักษ์และกรมป่าไม้พิจารณา ร่วมกันกำหนดรายละเอียด เงื่อนไข และวิธีการเช่าให้สอดคล้องกันระหว่างระเบียบของ กรมป่าไม้วาดด้วยการอนุญาตให้เข้าไปดำเนินกิจการท่องเที่ยวและพักอาศัยในอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๖ และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดหาผลประโยชน์ในที่ดินราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๒๗ ส่วนพื้นที่นอกเขตอุทยานเนื้อที่ ๗๐๐ ไร่ นั้น เมื่อกรมธนารักษ์ได้ทำการสำรวจ รายละเอียดเกี่ยวกับจำนวนและเนื้อที่ของราษฎรแล้ว ให้กรมธนารักษ์ดำเนินการจัดหา ผลประโยชน์ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดหาผลประโยชน์ในที่ดินราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๒๗ โดยมอบให้จังหวัดระยองร่วมกับกรมธนารักษ์และกรมป่าไม้ ร่วมทำการชี้แจง

และประชาสัมพันธ์ให้ราษฎรในพื้นที่ทราบ สำหรับกรณีที่กรมป่าไม้ประสงค์จะนำรายได้จากการจัดหาผลประโยชน์ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ด ไปใช้จ่ายเป็นค่าดูแลรักษาอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ด นั้น ให้กรมป่าไม้ทำความเข้าใจทำความเข้าใจกับกระทรวงการคลังต่อไป

๕. เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๔๓ มีการประชุมหารือเรื่อง การแก้ไขปัญหาที่ดินราชพัสดุเกาะเสม็ด จังหวัดระยอง โดยมีผู้แทนกรมธนารักษ์ ผู้แทนกรมป่าไม้ ผู้แทนสำนักงานธนารักษ์จังหวัดระยอง เข้าร่วมประชุม และที่ประชุมมีมติ ดังนี้

(๑) ในเรื่องแนวเขตอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ด ให้ใช้แนวเขตอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ด ซึ่งเคยปักหลักเขตไว้ในประกาศอุทยานครั้งแรก โดยให้ช่างสำรวจประสานงานกับป่าไม้เขตและอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ด เพื่อดำเนินการสำรวจและจัดทำแผนที่กายภาพ โดยกรมป่าไม้และกรมธนารักษ์ยินยอมที่จะใช้แนวเขตที่รังวัดนี้เป็นแนวเขตอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ด

(๒) ในการดำเนินการกับราษฎรผู้อยู่อาศัย กรมป่าไม้หรือหน่วยงานของกรมป่าไม้ยังไม่เคยทำข้อตกลงใด ๆ กับราษฎร กรมธนารักษ์จึงสามารถกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ในการจัดให้เช่าได้ตามความเหมาะสม สำหรับการจัดให้เช่าพื้นที่ที่อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ด นอกจากจะเป็นไปตามระเบียบกระทรวงการคลังแล้ว ให้กรมป่าไม้พิจารณาว่าจะเพิ่มเติมเงื่อนไขใด ๆ ให้เป็นไปตามระเบียบกรมป่าไม้ด้วย

(๓) รายได้ที่เกิดจากการจัดหาประโยชน์ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ด หากกรมป่าไม้ประสงค์จะนำไปใช้ประโยชน์อย่างอื่นนอกจากนำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน ก็ให้ขอทำความเข้าใจกับกระทรวงการคลังต่อไป

๖. เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๔ คณะกรรมการตรวจสอบแนวเขตและจัดทำแผนที่กายภาพบนเกาะเสม็ด ซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามมติ กพร. ครั้งที่ ๗/๒๕๔๓ ได้ประชุมเมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๔ ครั้งที่ ๓/๒๕๔๔ ซึ่งที่ประชุมได้รับทราบร่วมกัน โดยมีรายละเอียดที่สำคัญสรุปได้ ดังนี้

(๑) หัวหน้าอุทยานแห่งชาติ
เขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ด ได้ชี้แจง
ในที่ประชุมว่า เนื้อที่ครอบครองของผู้บุกรุก
ทั้ง ๔๙ ราย ได้มีการสำรวจเนื้อที่ไว้
เรียบร้อยแล้ว และเจ้าหน้าที่ของกรมธนารักษ์
มีรายละเอียดอยู่แล้ว จากการไปตรวจสอบ
เกี่ยวกับอาคารและอุทยานแห่งชาติ

เขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ด ได้ทำหนังสือรวบรวมรายละเอียดพื้นที่ที่มีการรังวัด
โดยมีตารางแสดงการเปลี่ยนแปลงจำนวนเนื้อที่ไว้อย่างชัดเจน ประกอบกับตามนโยบายของ
อธิบดีกรมป่าไม้ไม่ต้องการนำพื้นที่ทำกินของราษฎรมาผนวกเป็นเขตอุทยานแห่งชาติ
เขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ด ให้มีปัญหา ดังนั้น คณะกรรมการฯ ควรเข้าไปศึกษาพื้นที่
เพื่อประกอบการพิจารณาด้วย เนื่องจากแนวเขตของอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า -
หมู่เกาะเสม็ด ได้มีการปักหลักเขตไว้อย่างชัดเจนแล้ว และได้มีการชี้แจงเพิ่มเติมว่าพื้นที่
ที่จะให้เข้าต้องไม่อยู่บนเขาหรือรูก้ำขายหาด โดยได้ใช้เส้นระดับความสูงของพื้นที่
ที่ ๐ - ๒๐ เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง เป็นเส้นจัดแบ่ง

(๒) รองผู้ว่าราชการจังหวัดระยองได้เสนอความเห็นฯ หากมีการเสนอแก้ไข
แผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกา ขอให้อุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ด กันพื้นที่
ของวัด โรงเรียน สถานือนามัย และพื้นที่ที่ราษฎรบุกรุกออกจากเขตอุทยานแห่งชาติ
เขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ด และให้ผนวกพื้นที่ป่าที่อยู่นอกเขตอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า
- หมู่เกาะเสม็ด เข้าไปเป็นเขตอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ด ด้วย

(๓) ธนารักษ์พื้นที่ระยองได้รายงานการสำรวจแนวเขตที่ดินและจัดทำแผนที่
กายภาพบนเกาะเสม็ด สรุปได้ว่า ที่ดินราชพัสดุแปลงเกาะเสม็ด บริเวณที่อยู่นอกเขตอุทยาน
แห่งชาติเขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ด ได้ดำเนินการรังวัดตรวจสอบแนวเขตและจัดทำ
แผนที่กายภาพกันเขตอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ดใหม่ ได้เนื้อที่ทั้งสิ้น
๓๒๘ - ๐ - ๖๑ ไร่ มีสิ่งปลูกสร้างทั้งสิ้น ประมาณ ๓๙๔ หลัง มีที่ดินทั้งหมด ๑๒๗ แปลง
แยกประเภทการใช้ประโยชน์ ดังนี้

(๓.๑) ราษฎรใช้เป็นที่อยู่อาศัยและทำการเกษตร จำนวน ๑๑ แปลง
เนื้อที่ประมาณ ๒๓๘ - ๓ - ๔๙.๖ ไร่ มีสิ่งปลูกสร้างประมาณ ๒๒๙ หลัง

(๓.๒) ใช้ประกอบกิจการรีสอร์ทและอยู่อาศัย จำนวน ๖ แปลง เนื้อที่
ประมาณ ๓๖ - ๑ - ๑๗.๓ ไร่ มีสิ่งปลูกสร้างประมาณ ๑๑๖ หลัง

(๓.๓) ใช้ในราชการจำนวน ๗ แปลง เนื้อที่ประมาณ ๓๐ - ๒ - ๖๐.๑ ไร่
มีสิ่งปลูกสร้างประมาณ ๒๙ หลัง

(๓.๔) เป็นที่ตั้งวัดเกาะแก้วพิศดาร ๑ แปลง เนื้อที่ประมาณ ๒๐ - ๓
- ๒๘ ไร่ มีสิ่งปลูกสร้างประมาณ ๑๘ หลัง

(๓.๕) ใช้ในราชการกองทัพเรือและเป็นที่ตั้งศาลเจ้าแม่ทับทิม เนื้อที่
ประมาณ ๑ - ๒ - ๐๖ ไร่ มีสิ่งปลูกสร้าง ๒ หลัง

ต่อมากรมธนารักษ์ได้ให้จังหวัดระยองดำเนินการจัดให้เช่าที่ราชพัสดุแปลง
เกาะเสม็ดทั้งในและนอกเขตอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ด และจังหวัด
ระยองได้ดำเนินการดังกล่าวโดยมีการเริ่มสัญญาเช่าในวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๔๔

๗. เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๖ อุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ด ได้มีหนังสือ
ถึงธนารักษ์พื้นที่ระยอง แจ้งว่า เพื่อมิให้เกิดความผิดพลาดคลาดเคลื่อนในจำนวนพื้นที่เดิม
ป้องกันการจับจองพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ด เพิ่มเติม และสิ่งก่อสร้าง
เดิมที่เคยกำหนดไว้ตามระเบียบอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ด จึงขอ
ความร่วมมือจากสำนักงานธนารักษ์พื้นที่ระยองให้ทราบ ว่า ในการออกรังวัดพื้นที่ของ
ช่างรังวัดขอให้แจ้งอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ด ทราบ และนัดหมาย
วัน เวลา เพื่ออุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ด จะได้แจ้งให้เจ้าหน้าที่ออกไป
ร่วมตรวจสอบประสานงานต่อไป หากมีการสำรวจรังวัดโดยไม่มีเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ
เขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ด นำชี้และร่วมตรวจสอบ ขอให้การรังวัดพื้นที่ดังกล่าว
ไม่ถูกต้องและยกเลิกทันที

๘. เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๘ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชได้มีหนังสือถึง กรมธนารักษ์ สรุปสาระสำคัญได้ว่า การขออนุญาตพัฒนาปรับปรุงหรือก่อสร้างจะต้อง ส่งเรื่องพร้อมแบบแปลน แผนผัง ให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช พิจารณา ให้ความเห็นชอบก่อน ซึ่งกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช จะพิจารณาในเรื่อง การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและผลกระทบสิ่งแวดล้อม รวมทั้งความเหมาะสมของสภาพ ภูมิทัศน์ ตามหลักวิชาการเป็นหลัก เมื่อเห็นชอบในแบบแปลน แผนผังแล้วจะแจ้งให้ กรมธนารักษ์ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

๙. เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ในการประชุมคณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุก ที่ดินของรัฐ จังหวัดระยอง (กปร. จังหวัดระยอง) ครั้งที่ ๑/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๑ ได้นำเรื่องปัญหาร้องเรียนของราษฎรบนเกาะเสม็ดเข้าที่ประชุม โดยในการพิจารณา พบว่าราษฎรที่ร้องเรียนไม่มีเอกสารหลักฐานใดที่แสดงว่าได้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดิน มาก่อนการเป็นที่ดินของรัฐ รวมทั้งกลุ่มผู้ร้องเรียนก็เคยถูกศาลพิพากษาว่ามีความผิด ตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ จึงไม่รับเรื่องไว้พิจารณา

๑๐. เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ราษฎรบางส่วนที่ไม่ยินยอมทำสัญญาเช่ากับกรมธนารักษ์ ได้ร้องเรียนเรื่องสิทธิการครอบครองที่ดินในเกาะเสม็ดต่อนายกรัฐมนตรี คณะกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และผู้ตรวจการแผ่นดิน

๑๑. เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ที่ประชุมคณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดิน ของรัฐจังหวัดระยอง ครั้งที่ ๒/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๖ มีมติว่า การพิสูจน์ สิทธิที่ดินตามหลักเกณฑ์ที่ กปร. กำหนดนั้น ต้องมีพยานหลักฐานว่ามีการครอบครองและ ทำประโยชน์ที่ดินแปลงนั้นต่อเนื่องมาก่อนการเป็นที่ดินของรัฐ แต่ผู้อ้างสิทธิการครอบครอง ที่ดินบนเกาะเสม็ดไม่มีพยานหลักฐานใดที่แสดงได้ว่าตนเองได้ครอบครองที่ดินมาก่อน การเป็นที่ดินของรัฐ ที่ประชุม กปร. จังหวัดระยอง จึงมีมติยืนยันตามมติที่ประชุม กปร. เดิม คือ เห็นว่าที่ดินบนเกาะเสม็ดเป็นที่ราชพัสดุทั้งเกาะ ประกอบกับกรมที่ดินได้มีความเห็น ตอบข้อหารือของจังหวัดระยอง ตามหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๕๑๖.๓๕/๒๔๙๖๔ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๖ เกี่ยวกับการสอบสวนสิทธิเพื่อออกเอกสารสิทธิให้แก่ราษฎร

ว่าไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากราษฎรครอบครองทำประโยชน์โดยไม่มีหลักฐานสำหรับที่ดิน และไม่เคยดำเนินการให้ได้มาซึ่งสิทธิในที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดินแต่อย่างใด และสภาพที่ดินเป็นเกาะ จึงไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะออกเอกสารสิทธิได้ การสั่งการของอดีตนายกรัฐมนตรีนับเป็นเรื่องนโยบายแก้ไขปัญหา หน่วยงานผู้นำไปใช้ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑๒. เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๙ หน่วยเฉพาะกิจปฏิบัติการพิเศษผู้พิทักษ์อุทยานแห่งชาติและสัตว์ป่า (พญาเสือ) อุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ด สำนักงานป้องกันปราบปรามและควบคุมไฟฟ้า สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๒ (ศรีราชา) เจ้าหน้าที่ทหารจากกองพันทหารราบที่ ๖ กองพลนาวิกโยธินที่ ๒ เจ้าหน้าที่สถานีตำรวจภูธรเพ ได้ร่วมกันจับกุมราษฎรที่บุกรุกแนวเขตอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ด และได้ตรวจสอบพื้นที่ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ด ด้วยเครื่องรับสัญญาณดาวเทียม (GPS) และปักหลักหมุดอุทยานใหม่

๑๓. เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๑ คณะพนักงานเจ้าหน้าที่หน่วยเฉพาะกิจปฏิบัติการพิเศษผู้พิทักษ์อุทยานแห่งชาติและสัตว์ป่า (พญาเสือ) กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ด สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๒ (ศรีราชา) เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเขาชีเมียง ได้ร่วมกันออกตรวจสอบพื้นที่และจับกุมราษฎรที่บุกรุกแนวเขตอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ด

๑๔. เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๓ จังหวัดระยองได้ตรวจสอบที่ดิน ๒ แปลงบริเวณชุมชนพบว่า พื้นที่ดังกล่าวมีสภาพเป็นถนนคอนกรีต และมีอาคารชั้นเดียวที่มีการก่อสร้างยังไม่แล้วเสร็จ (ในส่วนของที่ถูกตรวจยึดจับกุมโดยชุดพญาเสือ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช) มีนายสุรเกียรติ์ อินฉัตร เป็นผู้เช่าที่ดังกล่าว จำนวน ๒ แปลง เนื้อที่ ๒๗ - ๑ - ๒๙.๗๒ ไร่ มีพื้นที่ส่วนที่ถูกจับกุม เนื้อที่ ๑๑ - ๒ - ๐๗ ไร่ และศาลจังหวัดระยองได้พิพากษาเมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๒ พิพากษายกฟ้อง แต่ให้จำเลยและบริวารออกไปจากป่าที่เกิดเหตุ ศาลอุทธรณ์ภาค ๒ พิพากษายืน เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๒ และอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ดได้ออกคำสั่งทางปกครอง ตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองระยอง

ผู้ตรวจการแผ่นดินได้พิจารณาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายข้างต้นแล้วเห็นว่า

๑. กรณีแนวเขตพื้นที่ทับซ้อนบริเวณด้านเหนือของเกาะเสม็ด

จากข้อเท็จจริงปรากฏว่า กรมป่าไม้ได้มีคำสั่งที่ ๑๗๗/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๒ ให้จัดทำแนวเขตพื้นที่ป่าไม้ในภูมิประเทศจริงของอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ด เพื่อให้มีเครื่องหมายแสดงแนวเขตพื้นที่ป่าไม้ที่ถาวรชัดเจนและป้องกันการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้โดยสำนักงานป่าไม้เขตศรีราชาได้มีคำสั่งให้จัดทำแนวเขต ๒ แนว คือ แนวที่ ๑ แนวเขตตามแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกา และแนวที่ ๒ แนวเขตตามสภาพข้อเท็จจริง เพื่อไม่ให้เกิดการบุกรุกเพิ่ม “แนวเขตแก้ไขปัญหาราษฎร” แสดงให้เห็นว่า เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๒

กรมป่าไม้ได้ทราบอยู่แล้วว่า มีราษฎรอาศัยอยู่ในพื้นที่ดังกล่าวมาก่อน ประกอบกับข้อเท็จจริงปรากฏว่า คณะทำงานสำรวจออกแบบจัดทำเครื่องหมายแสดงแนวเขตพื้นที่ป่าไม้ในภูมิประเทศจริงของอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ด ได้สำรวจรังวัดเฉพาะแนวเขตตามสภาพ

ข้อเท็จจริงและได้มีการนำหลักเขตอุทยานมาปักเป็นแนวเขตแก้ไขปัญหาราษฎร ทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนของแนวเขตตามพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินป่าเขาแหลมเทียน เขาเปล็ด เขาแหลมหญ้า เกาะเสม็ด และเกาะใกล้เคียง ในท้องที่ตำบลเพ อำเภอเมืองระยอง และตำบลแกลง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๔ และแนวเขตพื้นที่ป่าไม้ในภูมิประเทศจริง ทำให้ที่ประชุม กบร. ครั้งที่ ๗/๒๕๔๓ เมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๔๓ มีมติให้ตั้งคณะกรรมการขึ้นมาร่วมกันตรวจสอบแนวเขตและจัดทำแผนที่กายภาพให้เป็นฉบับเดียวกัน อีกทั้งในการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบแนวเขตและจัดทำแผนที่กายภาพบนเกาะเสม็ด เมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๔ ก็ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่ากรมป่าไม้ได้คัดค้านว่าแนวเขตดังกล่าวไม่ถูกต้อง ดังนั้น แม้จะไม่มีประกาศใช้หรือส่งมอบแผนที่ดังกล่าวให้กับกรมธนารักษ์หรือการที่อุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ด อ้างว่าไม่ได้ดำเนินการร่วมรังวัดจัดทำแผนที่กายภาพดังกล่าวด้วยก็ตาม

แต่การที่ปรากฏหลักเขตอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ด ซึ่งภายหลังอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ด อ้างว่าเป็นการปักหลักเขตอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ดที่คลาดเคลื่อน ก่อให้เกิดข้อพิพาทขึ้นกับบุคคลภายนอกหรือกรมธนารักษ์เข้าใจได้ว่า แนวเขตที่กรมป่าไม้สำรวจจริงวัดเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นแนวเขตอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ด ตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ กรมธนารักษ์จึงได้นำแนวเขตดังกล่าวไปใช้เป็นเกณฑ์ในการจัดให้ราษฎรเช่า ทำให้เกิดปัญหาการจับกุมดำเนินคดีกับราษฎรที่เช่าที่ดินกับกรมธนารักษ์ และปัจจุบันราษฎรได้มีการฟ้องร้องเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมถึงการร้องเรียนว่าเจ้าหน้าที่ของสำนักงานธนารักษ์พื้นที่ระยองปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ซึ่งปัจจุบันอยู่ระหว่างการสอบสวนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าว จึงสมควรนำแนวเขตแก้ไขปัญหาราษฎรที่ได้มีการจัดทำตามคำสั่งของสำนักงานป่าไม้เขตศรีราชา ที่ ๑๗๗/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๒ มาเป็นแนวเขตในการกันพื้นที่ดังกล่าวออกจากเขตอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ด และให้กันพื้นที่นอกเขตอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ด ที่มีสภาพเป็นป่าสมบูรณ์เข้าเป็นเขตอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ด ด้วย

๒. กรณีพื้นที่บริเวณชุมชน

จากข้อเท็จจริงปรากฏว่า พื้นที่บริเวณดังกล่าวเป็นชุมชนก่อนที่จะมีการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินป่าเขาแหลมเทียน เขาเปล็ด เขาแหลมหญ้า เกาะเสม็ด และเกาะใกล้เคียง ในท้องที่ตำบลเพ อำเภอมืองระยอง และตำบลแกลง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๔ และจากการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบแนวเขตและจัดทำแผนที่กายภาพบนเกาะเสม็ด ที่ได้ประชุมเมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๔ ครั้งที่ ๓/๒๕๔๔ ที่ประชุมได้รับทราบร่วมกันว่า เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในภายหลัง หากมีการเสนอแก้ไขแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินป่าเขาแหลมเทียน เขาเปล็ด เขาแหลมหญ้า เกาะเสม็ด และเกาะใกล้เคียง ในท้องที่ตำบลเพ อำเภอมืองระยอง และตำบลแกลง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๔ ขอให้อุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ด กันพื้นที่ของวัด โรงเรียน

สถานีนามัย และพื้นที่ที่ราษฎรบุกรุกออกจากเขตอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ด ประกอบกับในการประชุมนี้ กรมธนารักษ์ได้รังวัดพื้นที่ดังกล่าวรวมเป็นพื้นที่ที่กรมธนารักษ์จะดำเนินการจัดให้ราษฎรเช่า และปัจจุบันกรมธนารักษ์ก็นำพื้นที่ดังกล่าวนี้ออกมาให้ราษฎรเช่าแล้ว ซึ่งหากดำเนินการแก้ไขตามคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) มีมติเห็นชอบกรอบมาตรการและแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ดินของราษฎรในเขตป่าอนุรักษ์ที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้จัดทำขึ้นนั้น ราษฎรที่อาศัยในพื้นที่ดังกล่าวอาจมีคุณสมบัติไม่ตรงตามที่หลักเกณฑ์ที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กำหนด จึงสมควรกันพื้นที่ดังกล่าวออกจากเขตอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ด

ในการนี้ กรณีที่ดิน ๒ แปลง ที่นายสุรเกียรติ์ อินฉัตร ได้เช่าที่ราชพัสดุจำนวน ๒๗ - ๒ - ๔๙.๕๐ ไร่ ซึ่งข้อเท็จจริงปรากฏว่า ศาลอุทธรณ์ภาค ๒ ได้มีคำพิพากษายืนให้จำเลย (นายสุรเกียรติ์ อินฉัตร) และบริวารออกไปจากป่าที่เกิดเหตุ (พื้นที่ส่วนที่ถูกจับกุม เนื้อที่ ๑๑ - ๒ - ๐๗ ไร่) ดังนั้น จึงสมควรกันพื้นที่ส่วนที่เหลือจากการถูกจับกุม จำนวน เนื้อที่ ๑๖ - ๐ - ๔๒.๕๐ ไร่ ออกจากเขตอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ด

๓. กรณีการโอนสิทธิการเช่าของราษฎรที่บุกรุก จำนวน ๔๙ ราย

จากข้อเท็จจริงปรากฏว่า พื้นที่บริเวณดังกล่าวได้รับการแก้ไขตามมติ กบร. ครั้งที่ ๗/๒๕๔๓ ให้ราษฎรที่บุกรุกได้มีสิทธิเช่าที่ดังกล่าวจากกรมธนารักษ์ โดยกรมป่าไม้พิจารณาร่วมกันกำหนดรายละเอียดเงื่อนไขและวิธีการเช่าให้สอดคล้องกันระหว่างระเบียบของกรมป่าไม้ ว่าด้วยการอนุญาตให้เข้าไปดำเนินกิจการท่องเที่ยวและพักอาศัยในอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๖ และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดหาผลประโยชน์ในที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๕๒ ประกอบกับกรมป่าไม้หรือกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ไม่ได้แจ้งสงวนสิทธิในเรื่องการโอนไว้ ดังนั้น เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพทางเศรษฐกิจในพื้นที่และสอดคล้องกับสภาพความเป็นไปในสังคม สิทธิการเช่าที่ราชพัสดุดังกล่าวจึงควรให้ผู้เช่าสามารถโอนเปลี่ยนมือได้ตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจัดหาผลประโยชน์ในที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๕๒ แต่ยังคงจำกัดพื้นที่เท่าเดิมของราษฎร ๔๙ ราย

ในส่วนของขอบเขตพื้นที่เช่าของราษฎร ๔๙ ราย นั้น จากข้อเท็จจริงปรากฏว่า ขอบเขตพื้นที่ดังกล่าวไม่ชัดเจน มีหลักเขตเช่าสูญหายเป็นจำนวนมาก และแผนที่เขตเช่าที่จัดทำขึ้นระบุชื่อหลักเขตไม่ตรงกันกับที่ตรวจสอบในแปลงที่ดิน ดังนั้น เห็นควรให้กรมธนารักษ์ตั้งโครงการเพื่อดำเนินการลงหลักปักหลักเขตเช่าตามสัญญาเช่าของกรมธนารักษ์ โดยให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เข้าร่วมชี้แนวเขตอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ด

๔. กรณีการเช่าพื้นที่บริเวณชายหาด

จากข้อเท็จจริงปรากฏว่า มีการให้เช่าพื้นที่ชายหาด ซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๔ (๒) ประกอบกับพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินป่าเขาแหลมเทียน เขาเปล็ด เขาแหลมหญ้า เกาะเสม็ด และเกาะใกล้เคียง ในท้องที่ตำบลเพ อำเภอเมืองระยอง และตำบลแกลง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๔ ครอบคลุมพื้นที่บริเวณชายหาด อีกทั้งที่ประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบแนวเขตและจัดทำแผนที่กายภาพบนเกาะเสม็ด เมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๔ ครั้งที่ ๓/๒๕๔๔ ได้รับทราบร่วมกันว่า พื้นที่ที่จะให้เช่าต้องไม่อยู่บนเขาหรือรูก้าชายหาด โดยได้ใช้เส้นระดับความสูงของพื้นที่ ๐ - ๒๐ เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง เป็นเส้นจัดแบ่ง ดังนั้น จึงควรให้กรมธนารักษ์ตรวจสอบสัญญาเช่า และดำเนินการยกเลิกการเช่าบริเวณชายหาด เพื่อให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และ/หรือ หน่วยงานที่มีหน้าที่ดูแลรักษาตามกฎหมายเข้าไปดำเนินการดูแลฟื้นฟูพื้นที่ดังกล่าวต่อไป

ทั้งนี้ เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาการทับซ้อนกันของพื้นที่ด้วยการปรับปรุงแนวเขตอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ด สามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนที่อยู่อาศัยทำกินมาก่อนการประกาศเป็นเขตอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า

- หมู่เกาะเสม็ด และเป็นการพัฒนาศักยภาพทางเศรษฐกิจในพื้นที่และสอดคล้องกับสภาพความเป็นไปในสังคม และเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักนิติธรรม ผู้ตรวจการแผ่นดิน โดยการปรึกษาหารือและเห็นชอบร่วมกัน ตามมาตรา ๒๖ (๓) และมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย ผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐ เสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินการ ปรับปรุงกฎหมาย กฎ คำสั่ง และขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือ ความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน ดังต่อไปนี้

๑. กรณีแนวเขตพื้นที่ทับซ้อนบริเวณด้านเหนือของเกาะเสม็ด ให้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และกรมธนารักษ์ ร่วมกันตรวจสอบและปรับปรุง แนวเขตอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ด โดยให้ยึดถือแนวเขตที่กรมป่าไม้ได้ ดำเนินการมาแล้ว เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๒ และให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการออกพระราชกฤษฎีกาปรับปรุงแนวเขตอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะ เสม็ด ทั้งนี้ ให้กันพื้นที่ป่าไม้ที่อยู่นอกเขตอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ด เข้าไปในเขตอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ด โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ และจัดทำป้ายพร้อมทั้งปักหลักเขต ในพื้นที่จริงให้เป็นไปตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยให้แล้วเสร็จภายใน ๑๒๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับความวินิจฉัยและข้อเสนอแนะของ ผู้ตรวจการแผ่นดิน

๒. กรณีพื้นที่บริเวณชุมชน ให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ตรวจสอบและปรับปรุงแนวเขตอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ด โดยให้นำ ระวางภาพถ่ายทางอากาศ ปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ดำเนินการตรวจสอบและกันพื้นที่ที่เป็นชุมชน ออกจากเขตอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ด และในส่วนของที่ดิน จำนวน ๒ แปลง ที่มีนายสุรเกียรติ์ อินฉัตร เป็นผู้เช่า ให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กันพื้นที่ส่วนที่เหลือจากการถูกจับกุม จำนวนเนื้อที่ ๑๖ - ๐ - ๔๒.๕๐ ไร่ ออกจาก เขตอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ด ทั้งนี้ ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมดำเนินการออกพระราชกฤษฎีกาปรับปรุงแนวเขตอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า

- หมู่เกาะเสม็ด โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ และจัดทำป้ายพร้อมทั้งปักหลักเขตในพื้นที่จริงให้เป็นไปตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยให้แล้วเสร็จภายใน ๑๒๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับความวินิจฉัยและข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดิน

อนึ่ง เมื่อมีการออกพระราชกฤษฎีกาปรับปรุงแนวเขตอุทยานแห่งชาติ เขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ด โดยกันบริเวณพื้นที่ชุมชน วัด โรงเรียน สถานือนามัย ออกจากเขตอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ด แล้ว ให้โรงเรียนเกาะแก้วพิศดารดำเนินการขอใช้พื้นที่ที่เป็นที่ตั้งโรงเรียนทั้งแปลงจากกรมธนารักษ์เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในทางราชการและประชาชนต่อไป

๓. กรณีพื้นที่บริเวณราษฎรที่บุกรุก จำนวน ๔๙ ราย ที่ได้รับการแก้ไขจากมติ กพร. ให้กรมธนารักษ์สามารถโอนสิทธิการเช่าที่ราชพัสดุบริเวณราษฎรที่บุกรุกจำนวน ๔๙ ราย ที่ได้รับการแก้ไขจากมติ กพร. ครั้งที่ ๗/๒๕๕๓ แต่ยังคงจำกัดพื้นที่เท่าเดิมของราษฎร ๔๙ ราย เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจัดหาผลประโยชน์ที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๕๒ ในกรณีนี้ หากมีการเปลี่ยนแปลงผู้เช่า ให้แจ้งรายละเอียดการเปลี่ยนแปลงรายชื่อราษฎรดังกล่าวแก่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ทราบ เพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

ในส่วนขอบเขตพื้นที่เช่า เพื่อให้เกิดความชัดเจนในเรื่องขอบเขตและเนื้อที่การเช่าให้เป็นไปตามมติ กพร. ครั้งที่ ๗/๒๕๕๓ และป้องกันมิให้มีการบุกรุกที่ดินอีก ให้กรมธนารักษ์จัดทำโครงการเพื่อดำเนินการลงหลักปักหลักเขตเช่าตามสัญญาเช่าของกรมธนารักษ์ โดยให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เข้าร่วมชี้แนวเขตอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า - หมู่เกาะเสม็ด ทั้งนี้ ให้ดำเนินการรังวัดและปักหลักหมุดตามสัญญาเช่า โดยใช้ค่าพิกัดจากดาวเทียม (GPS) ด้วยระบบ RTK ให้แล้วเสร็จภายในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

๔. กรณีพื้นที่บริเวณชายหาดให้กรมธนารักษ์ตรวจสอบสัญญาเช่าบริเวณชายหาด หากพบว่ามี การนำพื้นที่บริเวณชายหาดให้ราษฎรเช่า ขอให้ดำเนินการแก้ไขสัญญาเช่าโดยการยกเลิกการให้เช่าพื้นที่ชายหาดดังกล่าว โดยให้แล้วเสร็จภายใน ๑๒๐ วัน นับแต่วันที่รับคำวินิจฉัยและข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดิน และให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และ/หรือ หน่วยงานที่มีหน้าที่ดูแลรักษาตามกฎหมายเข้าไปดูแลรักษาต่อไป

ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินได้ลงพื้นที่และจัดให้มีการประชุมหารือ
แก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง